

LEKCJA 4

ŁUKASZ I JAN

Jak już się zorientowałeś, nie można czytać Ewangelii bez głębokiego wzruszenia ze względu na Jezusa – jego słowa, cuda i bezinteresowną miłość. Widziałeś jak Mateusz przedstawił jego genealogię i uzasadnił jego prawo do tronu Dawida. Widziałeś jak Marek ukazał jego życie jako aktywną i pełną poświęcenia służbę. Również rozważałeś aspekty szczególnych powiązań między Ewangeliami synoptycznymi, do których należą również Ewangelie Mateusza i Marka.

W tej lekcji bliżej przyjrzymy się Ewangelii Łukasza, trzeciej Ewangelii synoptycznej i Ewangelii Jana, napisanej przez umiłowanego ucznia Jezusa. Również te dwie Ewangelie wyróżniają się. Łukasz zwraca się do umysłu ludzi pochodzenia nieżydowskiego, Jan do umysłu filozoficznego. Łukasz opowiada o ziemskich okolicznościach narodzin Jezusa; Jan przedstawia go jako odwieczne Słowo, to Słowo, które istnieje od początku.

Natomiast zarówno Łukasz jak i Jan ukazują Jezusa jako Syna Bożego i Zbawiciela. Nie pozostawiają cienia wątpliwości co do tego, że jego głównym celem było zbawienie każdego człowieka na tym świecie. W miarę studiowania tego szczególnego wglądu w osobę i działalność Jezusa będziesz zachęcony do większej czci i miłości do niego.

plan lekcji

Lukasz: Ewangelia Zbawiciela

Jana: Ewangelia o Synu Bożym

cele lekcji

Po skończeniu tej lekcji powinniśmy umieć:

- Opisać autora, akcenty położone przez niego (szczególnie cechy Ewangelii Łukasza i Jana).
- Wyjaśnić, jaki związek zachodzi między Ewangelia Jana i Ewangeliami synoptycznymi.
- W wyniku studiowania Ewangelii Łukasza i Jana ocenić lepiej osobę i dzieła Jezusa.

czynności lekcyjne

1. Przeczytaj tekst lekcji i wykonaj każde ćwiczenie przed sprawdzeniem poprawności odpowiedzi. W ten sposób ocenisz, czy rzeczywiście rozumiałeś treść. Popraw każda złą odpowiedź.
2. Przeczytaj Ewangelie Łukasza i Jana. To jest bardzo ważna część nauki.
3. Przeczytaj lekcję i wykonaj ćwiczenia w tekście lekcji. Porównaj swoje odpowiedzi z odpowiedziami zamieszczonymi na końcu lekcji. Pamiętaj o odnalezieniu i przeczytaniu wszystkich zaznaczonych fragmentów Biblii.
4. Po udzieleniu odpowiedzi na pytania kontrolne należy powtórzyć lekcje 1-4 (część 1). Następnie wykonaj sprawozdanie z części 1.

słowa kluczowe

bóstwo
dysputa
medyczne

odkupienie
teologiczny
wiersz

treść lekcji

LUKASZ: EWANGELIA ZBAWICIELA

Cel 1. *Stwierdzenie ważnych faktów o autorze, akcentów jakie zastosował w swoim opisie, cech szczególnych i zawartości Ewangelii Łukasza.*

Ewangelia Łukasza była napisana przez człowieka, którego apostoł Paweł nazwał „nasz drogi przyjaciel Łukasz, lekarz” (Kol 4, 14). Łukasz sam napisał swoją Ewangelię. Powiedział, że to jest książka o „wszystkim, co Jezus czynił i czego nauczał od początku aż do dnia, w którym... został wzięty do nieba”. W miarę wglębiania się w Ewangelię noszącą imię Łukasza, poznamy bliżej Zbawiciela, którego Łukasz kochał, któremu służył oraz, o którym tak wymownie pisał.

Autor

Z dowodów dostarczonych przez Nowy Testament możemy wyciągnąć wniosek, że Łukasz był wykształconym pogańcem. Był człowiekiem dobrze znającym wiedzę medyczną swych czasów. Jest prawdopodobne, że pochodził z Antiochii. Napisał również księgę Dziejów Apostolskich, w której zanotował wydarzenia związane z ukształtowaniem się i rozwojem Kościoła. Z tego powodu jego Ewangelia może być uważana jako pierwsza część dwuczęściowej historii początków chrześcijaństwa. Był bliskim przyjacielem apostoła Pawła i uczestniczył z nim w jego podróżach misyjnych, między innymi w podróży do Rzymu.

1 Wyszukaj te fragmenty Pisma Świętego, których numery rozdziałów i wierszy są podane niżej. W zeszycie napisz krótkie zdanie mówiące o Łukaszu i jego związku z Pawłem i z innymi chrześcijanami.

- a 2 List do Tymoteusza 4,11.
- b List do Filemona 23.
- c List do Kolosan 3,14.

Akcenty tego opisu

W opisie o życiu Jezusa, Łukasz akcentuje humanistyczne, historyczne i teologiczne aspekty jego życia.

Człowieczeństwo Jezusa jest ważnym faktem przedstawionym przez Łukasza. Wielu studiujących Biblię opisało Ew. Łukasza jako Ewangelię Jezusa-człowieka. Łukasz pokazał, że Jezus był jednym z nas i bez reszty dzielił wspólne doświadczenia ludzkiego życia.

2 Przeczytaj podane fragmenty Pisma Świętego. W zeszycie napisz jaki aspekt ludzkiego życia, którego doświadczył Jezus, pokazany jest w każdym z tych fragmentów.

- a 2,6-7.
- b 2,40-52.
- c 7,36; 24,42-43.
- d 19,41.

Łukasz podkreślił także *historyczny aspekt* życia Chrystusa. Starannie przestudiował wszystkie ważne fakty i dlatego był w stanie podać ich właściwy opis (1,3).

Przytoczył charakterystyczne wydarzenia mające miejsce w Palestynie w czasie narodzin Jezusa (2,1-3). Podał nazwy władców i najwyższych kapłanów sprawujących władzę w okresie początków działalności Jana Chrzciciela (5,1-3). Szczegóły te umożliwiły umieszczenie życia Jezusa w określonym czasie historii politycznej tego regionu. Ugruntował on taki historyczność osoby Jezusa jako człowieka, który wykonywał swą misję w bardzo realnych okolicznościach i w zamieszaniu panującym w Palestynie pierwszego wieku.

3 Poniżej podano pewne fakty, które Łukasz zawarł w swej Ewangeli. Zkreśl liere przed każdym takim faktem wskazujący nacisk położony przez Łukasza na aktualnie *historyczny charakter życia Chrystusa*.

- Anioł Gabriel mówi Zachariaszowi, aby synowo nadał imię Jan (1,13)
- Pierwszy spis ludności, kiedy Kwiryniusz był zarządcą Syrii, odbył się na mocy dekretu cesarza Augusta (2,1-2)
- Jezus doświadczył normalnego dzieciństwa i rozwoju (2,40-52)
- Poncjusz Pylat był zarządcą Judei podczas działalności Jana Chrzciciela (3,1-2)

Łukasz uwypuklił również pewne aspekty teologiczne działalności Jezusa. Dotyczyły one tożsamości Jezusa i znaczenia jego dzieła zbawienia. Dla przykładu, Łukasz zapisał, że Jezus często określał siebie jako „Syna Człowieczego”. Termin ten był określeniem jakie prorok Daniel nadawał osobom widzianym przez niego w wizji opisanej w księdze Daniela 7,13-14. Dla Daniela oznaczało, że ten, którego widział, wyglądał jak człowiek, ktoś należący do gatunku ludzkiego.

4 Przeczytaj księgę Daniela 7,13-14. W zeszyte napisz krótką odpowiedź na każde z następujących pytań:

- W jaki sposób przybył „Syn Człowieczy”?
- Co dano „Synowi Człowieczemu”?
- Kto będzie go cześć?
- Jaki jest rodzaj jego władzy lub królestwa?

Używając określenia „Syn Człowieczy” Jezus utożsamiał się z tą osobą, którą Daniel widział w swej proroczej wizji. Ale znalazł coś więcej. Powiedział, że jako Syn Człowieczy będzie cierpiał, umrze i zmartwychwstanie (Łk 9,22). Też stwierdzenia uczniowie nie mogli zrozumieć (9,31-35). Wskazuje ono, że Syn Człowieczy, który przyjdzie z ugiętą głową i chwałą, najpierw będzie odrzucony.

Proza podkreślenia tożsamości Jezusa jako Syna Człowieczego, Lukasz akcentuje również jego dzieło zbawienia i jego rolę jako Odkupiciela. Zapisał fakt, że prorokim Anna mówiła o dzieciatku Jezus tym wszystkim, którzy czekali na odkupienie Jerozolimy (2:38). Opowiedział jak uczniowie na drodze do Emaus mówili, że oczekują Mesjasza, który odkupi Izrael (24:21). Prosząc o odkupienie był podany przez Boga i był dobrze znany Żydom. Oznacza to, że coś (lub ktoś) to zostało sprzedane może być odkupione przez bliskiego krewnego lub powinowatego osoby, która sprzedała tę rzecz lub człowieka. W ten sposób można było przywrócić to pierwotnemu właścicielowi. Księga Rut w Starym Testamencie jest przepiękną ilustracją tego procesu. „Odkupiciel” musiał być krewnym lub powinowatym osoby potrzebującej pomocy.

5 Widzieliśmy, że „odkupiciel” musiał być bliskim krewnym osoby potrzebującej pomocy. Jaki fakt dotyczący Jezusa podkreślił Lukasz, aby pokazać, że właśnie on ma być naszym odkupicielem? Napisz odpowiedzi w zeszycie.

Cechy szczególne

Oprócz tych aspektów życia Jezusa, które podkreślił Lukasz, w jego Ewangelii występuje wiele cech szczególnych. Na przykład, zwraca on uwagę na takie grupy ludzi jak kobiety, dzieci i ubodzy. Proza tymi używane wyrazy i pewne szczegóły wskazują, że autor był zaznajomiony profesjonalnie z medycyną. Ew. Lukasz jest Ewangelia najbardziej literacką, zawiera kilka pięknych pieśni i wierszy oraz ma bogate słownictwo. Jej stronyce ujawniają również zainteresowanie wszechświatową doniosłością przesłania Chrystusa i dziełem Ducha Świętego. Wszystkie te cechy nadają Ew. Lukasz szczególny charakter. Przyjrzyjmy się pewnym przykładom każdej takiej cechy.

Rola kobiet, dzieci i ubogich

Lukasz często podawał pełniejsze opisy kobiet i dzieci występujące w życiu i działalności Jezusa niż Marek czy Mateusz.

W swym przekazie Lukasz zapisał również kilka historii i przypowieści, które zajmowały się szczególnie ubóstwem i bogactwem. Większość z nich nie ukazała się w żadnej innej Ewangelii.

6 Porównaj opis Łukasza dotyczący Marii i narodzin Jezusa (Lk 1,26-56; 2,19) z takim opisem u Mateusza (Mt 1,18-25). Zakreśl literę na początku każdego faktu podanego u Łukasza.

- a) Z początku Maria była zmiészana, kiedy mówił do niej anioł.
- b) Jezus był poczęty przez Ducha Świętego.
- c) Maria była poślubiona Józefowi.
- d) Odwiedzając Elżbietę, Maria chwaliła i błogosławiła Pana.
- e) Maria w swym sercu zachwywała i rozważała słowa anioła.

7 Przeczytaj opis córki Jaira (Mt 9,18-20; Mk 5,23-35-35; i Lk 8,41-42,49-56). Który z następujących faktów o córce Jaira jest wzmiankowany tylko u Łukasza?

- a) Miała około dwunastu lat.
- b) Była jedyną córką Jaira.

Wśród przypowieści o ubóstwie i bogactwie, które są jedyne w swoim rodzaju u Łukasza, znajduje się jedna szczególna o bogatym głupcu (12,13-21). W jaki żywy sposób historya ta uczy wagi zrozumienia tego, co jest prawdziwym bogactwem!

Spojrzenie lekarza

Wielu biblistów uważa, że Ew. Łukasza dowodzi, iż była pisana przez lekarza. Opis Łukasza często poświęca więcej zainteresowania osobom chorym niż czynią to opisy Marka i Mateusza. Proszę zauważyć dla przykładu pełniejszy opis Łukasza, w porównaniu do Marka, dolegliwości lub chorób uzdrawianych przez Jezusa w następujących przypadkach:

- Mk 1,30 „leżeć z gorączką”.
- Lk 4,38 „wysoka gorączka trawila”.
- Mk 1,40 „trędowaty”.
- Lk 5,12 „człowiek... cały pokryty trędem”.
- Mk 3,1 „człowiek z uszłą ręką”.
- Lk 6,6 „człowiek... z uszłą prawą ręką”.
- Mk 14,47 „ucho człowieka zostało odcięte”.
- Lk 22,50-51 Jezus uzdrowił człowieka, którego ucho zostało odcięte.

Spojrzenie uniwersalne

Ev. Łukasza wskazuje na to, że chciał on jasno ukazać uniwersalną wagę życia i dzieła Jezusa. W jego zapisie Jezus jest okazany nie tylko jako żywa postać historii żydowskiej, lecz także jako Zbawiciel wszystkich ludzi. Wielokrotnie jego nauki i cuda były adresowane do pogan. W następnym ćwiczeniu odczytasz pewne fragmenty ilustrujące tę prawdę. Kilka z nich występuje tylko w opisie ewangelicznym Łukasza.

8 Przeczytaj każdy z podanych urywków Pisma Świętego i uzupełnij brakujące słowo lub słowa w tych zdaniach, do których się one odnoszą.

- a** 3,6 i _____ ujrzy zbawienie Boże.
- b** 3,38: Jezus pochodził od _____ pierwszego człowieka stworzonego przez Boga i Ojca rodzaju ludzkiego.
- c** 4,27: Jezus wskazał, że jedynym trydowatym, który został uzdrowiony w czasach Elizeusza był _____ Naaman.
- d** 10,25-37: Człowiek w podobieństwie Jezusa o dobrym bliźnim był _____
- e** 17,16: Z dziesięciu trydowatych uzdrowionych przez Jezusa, jedynym, który wrócił i podziękował mu był _____
- f** 24,47: Jezus powiedział, że upamiętanie i przebaczenie grzechów będą głoszone w jego imieniu _____

Dzieło Ducha Świętego

Śśród trzech Ewangelii synoptycznych, Łukasz najbardziej podkreślał dzieło Ducha Świętego.

Ukazuje on zaangażowanie Ducha Świętego w każdym aspekcie życia Chrystusa. Zwracaj również uwagę na cechy jego służby w życiu innych ludzi. Kolejne ćwiczenie pomoże poznać szczególne sposoby jakimi, według zapisu Łukasza, działał Duch Święty.

9 Przepisz tabelkę wraz z nagłówkiem do zeszytu. Przeczytaj zaznaczone wersety i napisz wymagana informację. Pierwsza informacja jest wpisana jako przykład (1,35 ma dwie odpowiedzi).

Werset(y)	Osoba	Dzieło Ducha Świętego	Werset(y)	Osoba	Dzieło Ducha Świętego
1,15	Jan Chrzciciel	Duch Święty napelnia go od urodzenia	1,35		
1,35			3,22		
1,41-42			9,1		
1,67			4,14-18		
2,25-26			10,23		
			24,49		

Piękno literackie

W swojej Ewangelii Łukasz zawarł cztery wspaniałe pieśni lub wiersze. Są to pieśń: Marii (1,46-55), Zachariasza (1,67-79), aniółów (2,14) i modlitwa Symeona (2,29-32). Każda pieśń lub wiersz jest mistrzowskim środkiem wyrazu i chwwały. Nadają one księdze Łukasza szczególne piękno. Ponadto talent literacki Łukasza można również dostrzec w sposobie opisywania wydarzeń z życia Jezusa oraz w sposobie wyrażania przypowieści i nauk głoszonych przez Mistrza. Na przykład, proszę zwrócić uwagę na żywy opis syna marnotrawnego i jego zazdrosnego brata (15,11-32) oraz napuszonych faryzeuszy i pełnego smutku celnika (18,9-14). Dobry opis tych nauk Jezusa u Łukasza sprawia, że te postacie ożywają dla nas.

Zdolności opowiadania Łukasza zdarzeń uznać można za wybitne. A jednak głęboko jesteśmy poruszeni i uciślowani jego prostym opisem ukazania się Jezusa przygnębionym uczniom na drodze do Emaus (24,13-32). Naprawdę Łukasz był artystą słowa i wszyscy jego czytelnicy korzystają do dziś z jego talentu.

10 Przejrzyj jeszcze raz ten fragment u szczególnych cechach Ew. Łukasza. Następnie w zeszycie napisz jedno zdanie na temat przykładu każdej cechy wyszczególnionej wyżej oraz podaj numer rozdziału i wiersza w Ew. Łukasza, gdzie przykład takiej cechy można znaleźć. Przykład rozwiązania podaj w ćwiczeniu a.

- a Rola kobiet, dzieci i ubogich. *Lukasz opisał odczucia Marii, do której mówił anioł (1,26-38)* (Proszę nie wykorzystywać tego przykładu jako własnej odpowiedzi, a raczej proszę posłużyć się nią, jako wzorcem przy formułowaniu odpowiedzi własnej).
- b Poglad lekarza.
- c Koncentracja na wartościach uniwersalnych.
- d Dzieło Ducha Świętego.
- e Wartość literacka.

Treść

Wydarzenia u Lukasa przebiegają w kolejności zgodnej z ogólnym wzorcem kolejności u Mateusza i Marka. Jednak znaczny materiał znajduje się tylko u Lukasa. Głównym celem Lukasa było przedstawienie Jezusa jako wspaniałego człowieka wzmacnianego Duchem i jako Zbawiciela wszystkich ludzi. Ewangelia ta jest jedyną wśród Ewangelii synoptycznych, w której używa się dla Jezusa tytułu „Zbawiciel” (2,11).

Trzymaj się niżej podanych głównych punktów jako przewodnika podczas czytania Ewangelii Lukasa. W zeszycie napisz odpowiedzi na pytania dla każdego i zapamiętaj tytuły oraz numery rozdziałów i wierszy.

ŁUKASZ: EWANGELIA ZBAWICIELA

I. Przygotowanie Zbawiciela. *Przeczytaj 1,1 - 4,13*

11 Opisz krótko reakcje Marii i Józefa na a) modlitwę Symeona, kiedy Jezusa przymiesiono do świątyni, i b) odpowiedź Jezusa o potrzebie przebywania w domu swego Ojca.

II. Działanie Zbawiciela. *Przeczytaj 9,14 - 9,17*

12 W tych rozdziałach znajdują się opisy dziesięciu konkretnych ludzi uzdrowionych przez Jezusa, uwolnionych od złych duchów lub wskrzeszonych. Nazwij każdą osobę oraz podaj numery rozdziałów i wierszy, w których opisano to wydarzenie.

III. Zbawiciel przetrzymuje konflikty. *Przeczytaj 9,18 - 19,28*

Przede wszystkim cała zawartość tej części znajduje się wyłącznie u Lukasa. A konkretnie, większość materiału zawartego w 9,51 - 18,14 i 19,1-28 znajduje się tylko w jego Ewangelii.

13 Poniżej wymieniono opisy niektórych przypowieści, nauk (lub wydarzeń) przytoczonych w tej części. Obok każdego opisu napisz numery rozdziału i wierszy, gdzie można znaleźć opisany materiał. Pierwsze ćwiczenie wykonano dla przykładu:

- a Jezus opisał upadek szatana 10,18
 b Jezus powiedział, że będzie dany „znak Jónasza” _____
 c Faryzeusze mówili Jezusowi, że Herod chce go zabić _____
 d Jezus opowiadał o bregazach i łazurze _____
 e Zachęcał spotkał Jezusa i powiedział, że zmieni swe życie _____

IV. Zbawiciel przynosi zbawienie. *Przeczytaj 10,29 – 21,53*

14 Zakreśl literę stojącą przed każdym PRAWDZIWYM stwierdzeniem. Informacje potrzebne do wybrania stwierdzeń prawdziwych znajdują się w tej części Ew. Łukasza.

- a Jezus powiedział, że Jeruzolima będzie zburzona, ponieważ jej mieszkańcy nie zdali sobie sprawy z tego, że przyszedł do nich Bóg.
 b Najwyżsi kapłani i nauczyciele Prawdy nie zdawali sobie sprawy, że przypowieść o przewrotnych dzierżawcach Jezus wypowiedział przeciwko nim.
 c Jezus powiedział, że kiedy przyjdzie Syn i ziołowiec, pojawią się znaki na słońcu, księżycu i gwiazdach.
 d Po aresztowaniu Jezus został zabrany do domu najwyższego kapłana i postawiony o święte przed radą starszych.
 e Piliat odesłał Jezusa do Heroda, ponieważ Jezus oznajmił, że jest królem żydowskim.
 f Jezus ukazał się uczniom na drodze do Binas zanim ukazał się Jędenastu w Jeruzolimie.

Czytając przepięknie napisany przez Łukasza opis życia Jezusa widzimy jak wypełnił on zapowiedzianą przez siebie misję (1,18-19)

Widzimy jak Duch Święty spłynął na niego. Widzimy jak ogłosił Dobrą Nowinę ubogim, jak obwieszczał wolność więźniom, jak przywracał wzrok niewidomy, jak przynosił ulgę uciskanym i jak zapowiadał rok łaski Pana. Coż za wspaniały Zbawiciel!

JAN: EWANGELIA O SYNU BOŻYM

Cel 2. *Ustalenie tożsamości autora i opisanie go; określenie akcentów jego opisu, cech szczególnych i zawartości Ewangelii Jana.*

Dla wielu ludzi Ewangelia Jana jest najukochańszą księgą Biblii. Ma ona unikalny rodzaj głębi duchowej i piękna wiadomości zawarte w niej przykuwają umysł i nieodparcie stawiają wyzwanie sercu. Napisana przez Jana apostoła, „ucznią, którego upodobał sobie Jezus”, wciąż czytelnika w ten rodzaj intymnego „związku” z Mistrzem, jakiego doświadczali ludzie znajdujący się najbliżej niego. Poprzez studiowanie prawd w niej przedstawionych być może nasz związek z Jezusem stanie się ściślejszy i bogatszy.

Autor

Większość biblistów zgadza się, że Jan apostoł był autorem czwartej Ewangelii. Był jednym z dwunastu uczniów Jezusa. Wraz z Piotrem i Jakubem był w „ścisłym kręgu” osób najbliższych związanych z Panem (Mk 5,37; 9,2; 14,33). Był „uczniem kochanym przez Jezusa” (J 13,23; 19,26; 20,2; 21,7,20). Jakub był jego bratem, a obydwoj byli synami Zebedeusza (Mt 4,21). Jan był naocznym świadkiem wydarzeń, które opisał (J 1,14; 19,35; 21,24).

15 Opisz autora Ew. Jana odpowiadając w swym zeszycie na pytania. Dłuzszą odpowiedź wykorzystaj informacje podane w poprzednim fragmencie i w odnośnych fragmentach Pisma Świętego.

- a** Jakie było jego pokrewieństwo z Jezusem?
- b** Jakie było jego pokrewieństwo z innymi uczniami?
- c** Jaki był charakter jego wiedzy o wydarzeniach z życia Jezusa?

Akcenty tego opisu

Sam Jan precyzuje cel swego opisu życia Jezusa:

Jezus uczynił w obecności swych uczniów wiele innych znaków nie zapisanych w tej księdze. *„Lecz te zapisane są po to, żebyście mogli uwierzyć, że Jezus jest Mesjaszem, Synem Bożym i że przez wiarę możecie mieć życie w jego imię.”*

Widzimy więc, że Jan starannie wybrał swój materiał mając na myśli cel szczególny: doprowadzenie ludzi do wiary w to, że Jezus jest Synem

Bożym. Materiał wybrany przez Jana akcentuje dzieła i słowa Jezusa. Łącznie formują dowód, że Jezus był tym, za którego się podawał. Jan pokazuje również jak ludzie reagowali na Chrystusa; ich odpowiedzi ilustrują główny wątek wiary.

Jan zwraca uwagę na *działa dokonane przez Jezusa*. W jego Ewangeliu znajdują się opisy siedmiu cudów. Jan nazywa je znakami, ponieważ demonstrowa one całkowitą władzę Jezusa jako Syna Bożego i nieomylnie ukazują jego bóstwo.

16 Siedem znaków włączonych przez Jana zostało opisanych we fragmentach Pisma Świętego i określonych z lewej strony. Należy przeczytać każdy fragment, a następnie połączyć go z frazą, która najlepiej opisuje zakres władzy Jezusa.

a	2,1-11	1) Moc uzdrawiania na odległość i bez względu na różnicę czasu
b	4,46-54	
c	5,1-9	2) Moc wskrzeszania z martwych
d	6,1-11	3) Władza nad prawami przyrody
e	6,16-21	4) Moc zaspokajania potrzeb ludzkich bez względu na materialne ograniczenia
f	9,1-12	
g	11,1-46	

Oprócz tych siedmiu znaków jest jeszcze jeden, największy ze wszystkich – zmartwychwstanie Jezusa (r. 20 i 21). Według słów apostoła Pawła, Jezus „*był ustanowiony przez powstanie z martwych pełnym mocy Synem Bożym*” (Rz 1,4). Wydarzenie to jest koronnym dowodem jego Bożego synostwa.

Jan podkreśla również słowa Jezusa. Większość dyskusji zapisanych przez niego są to rozmowy, w których Jezus omawia aspekty swej osoby. Wśród nich jest siedem głównych następujących fragmentów zawierających „Jam jest”:

1. „Ja jestem chlebem życia”		6,35
2. „Ja jestem światłością świata”		8,12; 9,5
3. „Zanim Abraham się stał, ja jestem”		8,58
4. „Ja jestem dobrym pasterzem”		10,11
5. „Ja jestem zmartwychwstaniem i życiem”		11,25

6. „Ja jestem drogą i prawdą i życiem” 14,6
 7. „Ja jestem prawdziwym krzewem winnym” 15,1

Wielu biblistów widzi te powiedzenia jako rozwinięcie 1Moj 3,14, w której Bóg powiedział Mojżeszowi, że Bóże imię brzmi „Ja Jestem”. Dowodzą one nie tylko bóstwa Chrystusa (patrz 1 8,58) lecz wskazują również na to jak objawia nam Ojca.

17 Poniżej przytoczono trzy powiedzenia „Ja jestem”. Każde z nich jest szczególnie związane z jednym z siedmiu znaków zapisanych przez Jana (wróć do pytań z p. 16). W zeszycie napisz każde powiedzenie. Obok określ cud z nim związany oraz podaj numery rozdziału i wierszy, w których można to znaleźć.

- a** „Ja jestem ciałem życia.”
b „Ja jestem światłością świata.”
c „Ja jestem zmartwychwstaniem i życiem.”

Oprócz tych fragmentów Ew. Jana zawiera wiele innych ważnych nauk, np: o nowym narodzeniu (r. 3), o wodzie życia (r. 4), o władzy Syna (r. 5) i działaniu Ducha Świętego (r. 7,14-16). Jan zapisał również modlitwę Jezusa za siebie i za swoich uczniów (r. 17). Modlitwy te nasświetlają bardziej jego naturę, jego jedność z Ojcem i jego ostateczny plan dla wszystkich, którzy w niego uwierzą.

Wraz z położeniem akcentu na słowa i czyny Jezusa, Jan nasświetlił *osobiste rozmowy* jakie Jezus miał z pewnymi osobami. Pokazał w jaki sposób Jezus nawoływał ich do wiary w niego. Spotkania opisane przez Jana są żywą ilustracją głównego tematu Ewangelii Jana – wiary w Jezusa Chrystusa.

18 Przeczytaj każde z cytowanych osobistych spotkań. W zeszycie napisz odsyłacz do Ewangelii. Oprócz tego podaj nazwę osoby i stwierdź krótko, w jaki sposób odpowiadała ona na wyzwanie Jezusa.

a 4,43-54	d 18,28 - 19,16
b 9,1 7,35-38	e 20,24-28
c 11,17-27	

19 Jak już dowiedziałeś się, Jan podkreśla cel swojej Ewangelii poprzez relacjonowanie nauczania, dokonywania cudów i osobistych spotkań Jezusa. Dokończ podane zdania objaśniając w jaki sposób Jan wykorzystywał

każdy z tych rodzajów przekazywania treści, aby zilustrować swój główny temat woany w Jezusa Chrystusa jako Syna Bożego.

- a. Ze wszystkich cudów dokonanych przez Chrystusa, Jan wybrał siedem z nich, aby zademonstrować _____
- b. Wiele dyskusji zapisanych przez Jana było lakim, w których Jezus nauczał prawd o _____
- c. Jan opisał kilka osobistych rozmów przeprowadzonych przez Jezusa pro _____ aby dać przykłady _____

Kiedy bada się Janowy zapis słów, czynów i osobistych spotkań Jezusa, nie może być wątpliwości dotyczących przyszłości napisania przez niego swego świadectwa: zapowiadającego prawdę, że wiara w Jezusa, Syna Bożego, jest jedynym i zasadniczym kluczem do życia (J 3,36).

Cechy szczególne

Ewangelia Jana ma wiele cech szczególnych. Przeanalizujemy trzy z nich jako najbardziej godne uwagi – ich związek z Ewangelią synoptycznymi, słownictwo i charakterystyczne spojrzenie na Chrystusa.

Związek z Ewangelią synoptycznymi

Gdy porównuje się Ewangelie Jana z trzema Ewangelią synoptycznymi, uderza występujący kontrast. Pomimo wszystkich różnic między Ewangelią synoptycznymi są one bardziej podobne między sobą, niż każda z nich jest podobna do Ewangelii Jana. Dla przykładu, Ewangelie synoptyczne zajmują się głównie działalnością Jezusa w Galilei, natomiast uwagę Jana skupia działalność Pana w Judei. Z wyjątkiem dwudziestu cudów zapisanych u Jana (6,1-24) oraz opisu procesu, śmierci i zmartwychwstania Jezusa, żadna z treści Jana nie ukazuje się gdzie indziej.

Pomimo tych kontrastów między Ewangelią Jana i Ewangelią synoptycznymi zachodzą pewne ważne związki. Choć materiał Jana różni się od ich materiału – to jednak żadna z nich nie stoi w sprzeczności z Ewangelią Jana. Naomiast często je uzupełnia i daje tło wydarzeniom przez nie opisanym. Dla przykładu, ze studiów Ewangelii Mateusza, Marka i Łukasza można wyciągnąć wniosek, że działalność Jezusa trwała nieco ponad jeden

ruk, lecz Jan nadmienia o trzech Paschach (a może czterech), o świętach, które występowały raz w roku. Stąd wiemy, że działalność Jezusa obejmowała przynajmniej trzy lata. Informacje Jana rzucają również światło w inny sposób na synoptyczny pogląd o życiu Jezusa. Widzieliśmy, że Jan miał na myśli pewien cel podczas pisania swego opisu. Jest możliwe, że trzy Ewangelie synoptyczne już krążyły w tym czasie wśród chrześcijan. Jednakże czy tak było, czy nie, Jan ich nie kopiował. Z uwagi na to, że kierował nim Duch Święty, zebrał on swe rozległe i bogate doświadczenie ucznia, którego kochał Jezus i któremu okazał unikalne postrzeżenie siebie i swej misji. Dziś czerpiemy korzyści z tego głębokiego wejścia i zrozumienia prawdy jakiego Bóg udzielił Janowi dla podzielenia się tym z nami.

20 Ewangelia Jana jest związana z Ewangelią synoptyczną w ten sposób, że jej treść:

a) koryguje informacje przekazywane przez nie;

b) uzupełnia informacje przez nie podane;

c) jest zupełnie nie związana z tymi informacjami, które one dają.

Słownictwo

Pewne terminy są dużo częściej używane w Ewi Jana niż w Ewangeliach synoptycznych. Wśród nich znajdują się następujące: *użytymą** i *pozostać uwerzyć, święto, żyć, światłość, zwać, miłość, kochać, prawda* i *wierność, świadek i świat*. Te słowa mają specjalne znaczenie. Należy je starannie przestudiować, ponieważ często dostarczają klucza do myśli, które chciał Jan wyrazić.

Charakterystyczne spojrzenie na Chrystusa

Wszystkie Ewangelie przedstawiały Chrystusa jako Syna Bożego. Lecz być może ze wszystkich właśnie Jan oznajmił w najprostszych słowach, że Jezus jest Bogiem i że istniał zawsze (1,1,11; 8,58; 17,5). Jan rozpoczął historię ewangeliczną nie *od* początku lecz *na* początku. Dla Jana nie Betlejem i żłób oznaczały początek istnienia Chrystusa, lecz ten czas, w którym stał się on „człowiekiem”.

Ewangelia Jana ujawnia także prawdę o osobie Chrystusa. Jan uznaje, że był on Słowem. Wśród piszących Ewangelie tylko Jan użył tego terminu w odniesieniu do Jezusa. Tak jak rozumeli to jego czytelnicy, termin „sło-

wo" miało kilka skojarzeń. W swym zwykłym użyciu wskazywało ono na środek porozumiewania się między ludźmi. Dla Żydów „Słowo Pana" było znanym wyrażeniem spotykanym często w Starym Testamencie (np. Psalm 33,6). Niektóre z nich dotyczyły Mesjasza, który miał przyjść. Dla Greków oznaczało to uzewnętrznienie boskiego rozumu. Jan uwzględnił wszystkie te znaczenia, gdy wyraźnie stwierdzał, że Jezus jest Słowem. W ten sposób pokazał zarówno Grekom jak i Żydom, że Jezus jest Bogiem komunikującym się z ludźmi pełnym wyrażeniem jego rozumu, woli i celu w ten sposób, żeby człowiek mógł to zrozumieć.

21 Nizej przedstawiono kilka odsyłaczy do wierszy z Ew. Jana. Przeczytaj je i zakreśl literę na początku każdego odsyłacza, który jest dobrym przykładem szczególnego słownictwa Jana.

a) 1,4

d) 15,9

b) 2,19

e) 18,37

c) 11,57

22 Charakterystyczne spojrzenie na Chrystusa, które objawia się u Jana, dotyczyło:

- a) wypełnienia przez niego proroctw o Mesjaszu,
- b) zdolności do czynienia cudów,
- c) tożsamości ze Słowem.

Treść

W miarę czytania Ew. Jana zwróć uwagę na to, jak przewija się główny temat wiary. Proszę również zwrócić uwagę na to, w jaki sposób opisuje ona rodzaj związku Jezusa z Ojcem. Jak już wiemy, wyjątkowość tej Ewangelii przejawia się na kilka różnych sposobów. Jezus pojawia się w niej w swej chwale jako jeden i jedyny Syn Boży (1,14), jako ten, który oferuje życie wieczne tym, którzy uwierzą w niego (3,16).

JAN: EWANGELIA O SYNU BOŻYM

I. Objawienie Syna Bożego. *Przeczytaj 1, 1-15*

23 W rozdziale tym napisano, że dwaj ludzie nazywali Jezusa „Synem Bożym". Byli to:

- a) Jan Chrzciciel,
- b) Andrzej,
- c) Filip,
- d) Natanael.

II. Ogłoszenie Syna Bożego. *Przeczytaj 2,1 – 6,71*

24 Jezus dokonał kilku ważnych stwierdzeń w tych rozdziałach. Połącz każde z nich (po stronie lewej) z imieniem lub imionami osoby lub osób (po stronie prawej), do której lub do których je wypowiedział. Rozdziały podano dla ułatwienia.

a	„Zburzcie tę świątynię, a w trzech dniach
wzniesie ją na nowo” (2)	1) Uczniowie
2) Nikodem
b	„Trzeba wam się powtórnie urodzić” (3)	3) Żydzi
c	„Kto zaś będzie pił wodę, którą ja mu dam,
nie będzie pragnął na wieki” (4)	4) Samarytanka
d	„To samo co on czynił, podobnie i Syn czynił” (5)	
e	„Słowa, które ja wam powiedziałem, są
duchem i są życiem” (6)	

III. Sprzeciw wobec Syna Bożego. *Przeczytaj 7,1 – 12,11*

25 Przeczytaj poniższe stwierdzenia i opisy wydarzeń. W zeszycie opisz reakcje Żydów na każdy taki incydent. Dla ułatwienia podano rozdziały.

- a) Jezus powiedział „Zanim Abraham stał się, ja jestem” (8)
- b) Niewidomy uzdrowiony przez Jezusa odpowiedział Żydom, że gdyby Jezus nie był od Boga, niczego by nie dokonał. (9)
- c) Jezus wskrzesił Łazarza. (11)

IV. Obrona Syna Bożego. *Czytanie 12,12 – 21,25*

26 Zakreśl litery na początku każdego prawdziwego stwierdzenia. W zeszycie przepisz każde nieprawdziwe stwierdzenie tak, aby stało się prawdziwe.

- a) Jezus zilustrował ważność służenia bliźniemu poprzez obmycie nóg uczniów.
- b) Jezus nauczał o krzewie winnym i latoroślach po to, aby wyjaśnić działanie Ducha Świętego.

- c Dwoma mężczyznami, którzy przygotowali ciało Jezusa do pogrzebu, byli Filip i Jan.
- d Jezus po swym zmartwychwstaniu ukazał się uczniom po raz trzeci, gdy pewnego ranka zakończyli polów.

Ewangelia Jana pokazuje nam przepiękny i jedyny w swoim rodzaju związek jaki Jezus miał z Ojcem podczas swego życia na ziemi.

Kiedy Jezus modlił się nad grobem Łazarza, spojrzal w górę i powiedział: „Ojczy, dziękuję Ci, że wysłuchałeś mnie. Wiem, że zawsze mnie słyszysz”. Jakież wielkie zaufanie miał on wobec swego Ojca! A poprzez niego i my możemy mieć także społeczność z Ojcem. Jan mówił nam, że wszyscy ci, którzy przyjęli Jezusa i uwierzyli w imię jego otrzymali „*prawo stania się dziećmi Boga*” (1,12). Co za wspaniały przywilej!

Pytania kontrolne

I KOJARZENIE. Połącz każde stwierdzenie (po lewej) z opisem biblijnym, w którym je zapisano (po stronie prawej).

a	Była napisana przez tę samą osobę, która napisała Dzieje Apostolskie.	
b	Opisuje siedem cudów Jezusa i nazywa je <i>znakami</i> .	1) Ewangelia Łukasza
c	Podaje szczegóły politycznej historii Palestyny.	2) Ewangelia Jana
d	Była napisana przez ucznia, który był naocznym świadkiem życia Jezusa.	
e	Określa, że Jezus jest „Słowem”.	
f	Zawiera przypowieść o bogatym głupcu.	
g	Zawiera pieśni Marii i Zachariasza.	

PRAWDA – NIEPRAWDA. Zakreśl cyfrę na początku każdego PRAWDZIWEGO stwierdzenia.

- 2 Ew. Lukasz jest jedyną Ewangelią synoptyczną, w której Chrystusowi nadano tytuł Zbawiciela.
- 3 Zarówno Ew. Lukasz jak i Jan opisuje dzieciństwo Jezusa.
- 4 Historyczny charakter życia Jezusa jest podkreślony bardziej przez Łukasza niż przez Jana.
- 5 Terminy takie jak *prawda*, *wiara* i *miłość* występują częściej u Jana niż w Ewangeliach synoptycznych.
- 6 Ew. Jana ujawnia, że wszyscy, którzy spotkali Jezusa, deklarowali swą wiarę w niego.
- 7 Prawie wszystkie nauki zapisane przez Jana również pojawiają się w Ewangeliach synoptycznych.

WIELORAKI WYBÓR. Zakreśl literę na początku jednej najlepszej odpowiedzi do każdego pytania.

- 8 Łukasz podkreślał teologiczny aspekt służby Jezusa zamieszczając:
- a) pewne szczególne detale na temat ludzi uzdrawianych przez Jezusa.
 - b) nauki podane przez Jezusa na temat "Syna Człowieczego".
 - c) kilka przypowieści na temat ubóstwa i bogactwa.
- 9 Jan powiedział, że dobrał swój materiał starannie po to, aby:
- a) pokazać, że Jezus był Synem Bożym i prowadził ludzi drogą ku wierze w Niego.
 - b) zaprezentować pełny i skończony opis wszystkich cudów, których dokonał Jezus.
 - c) podać do wydarzeń opisywanych w Ewangeliach synoptycznych

Zanim będziesz kontynuować naukę Lekcji 5, dokończ swe sprawozdanie z części 1. i zwróć arkusz odpowiedzi 1. do Instytutu ICI.

- c** Wszyscy ludzie, wszystkie narody i ludzie rozmaitych języków będą go czcili.
 - d** Będzie miał wieczne panowanie.
- 18** (Twoje odpowiedzi powinny być podobne).
- a** Królewski urzędnik; on i cały jego dom twierzył.
 - b** Mężczyzna niewidomy od urodzenia; obwieścił swą wiarę w Jezusa i czcił go.
 - c** Marta; powiedziała, że wierzy w Jezusa jako Syna Bożego.
 - d** Pilat; słuchał Chrystusa, lecz wydał go na ukrzyżowanie.
 - e** Tomasz; powiedział, że Jezus jest jego Panem i jego Bogiem.
- 5** (Twoje odpowiedzi powinny być podobne).
Podkreślał człowieczeństwo Jezusa poprzez ukazywanie go jako naszego brata, przedstawiciela rasy ludzkiej.
- 19** (Twoje odpowiedzi powinny być podobne).
- a** Jezus miał moc i władzę jako Syn Boga.
 - b** jego Osoba i pokrewieństwo z Ojcem.
 - c** wiara i niewiara.
- 6** a) Z początku Maria ... do niej anioł.
d) Będąc z wizytą ... i błogosławiła Pana.
e) Maria w swym sercu ... słowa anioła.
- 20** b) uzupełnia informacje przez nie podane.
- 7** b) Była jedyną córką Jaira.
- 21** a) 1,4.
d) 15,9.
e) 18,37.
- 8** **a** cała ludzkość,
b Adama,
c Syryjczyk,
d Samarytaninem,
e Samarytanin,
f wszystkim narodom.
- 22** c) tożsamości ze Słowem.

- 9 1,35. Maria: Duch Święty zstąpił na nią
 1,41-42. Elżbieta: Duch Święty nappełnił Elżbietę i prorokowała.
 1,67. Zachariasz: Został nappełniony Duchem Świętym i prorokował.
 2,25-26. Symeon: Jemu Duch Święty dał objawienie dotyczące Mesjasza.
 1,35. Jezus: Był poczęty z Ducha Świętego.
 3,22. Jezus: Duch Święty zstąpił na niego w postaci cielesnej.
 4,1. Jezus: Duch Święty zaprowadził go na pustynię.
 4,14-18. Jezus: Duch Święty dał mu moc dla jego działalności.
 10,21. Jezus: Rozradował się w Duchu Świętym.
 24,49. uczniowie: Duch Święty przyoblecze ich mocą dla świadczenia.
- 23 a) Jan Chrzciciel (1,34),
 b) Natanael (1,49).
- 10 Jest kilka przykładów każdej z cech wymienionych w lekcji. Przejrzyj akapit pod kątem cech szczególnych celem sprawdzenia swych przykładów.
- 24 a 3) Żydzi (2,18-19),
 b 2) Nikodem (3,7),
 c 4) Samarytanka (4,14),
 d 3) Żydzi (5,18-19),
 e 1) Uczniowie (6,61-63).
- 11 a) Dziwili się temu, co mówiono (2,33).
 b) Nie zrozumieli, co do nich powiedział (2,50).
- 25 a) Podnieśli kamienie, aby go ukamienować (8,59).
 b) Wyrzucili z synagogi człowieka, którego uzdrowił Jezus (9,22,30-34).
 c) Spotkali się i spiskowali, aby go zabić (11,45-53).
- 12 (Twoje odpowiedzi powinny być podobne).
 1) 4,33-34; człowiek, którym zawładnął duch nieczysty.
 2) 4,38-39; teściowa Szymona.
 3) 5,12-14; człowiek pokryty trudem.
 4) 5,17-25; sparaliżowany.
 5) 6,6-11; człowiek z uschlą ręką.
 6) 7,1-10; sługa setnika.
 7) 7,11-25; jedyny syn wdowy.

8) 8,26-39; człowiek opętany przez złe duchy.

9) 8,40-48; kobieta, która miała krwotok.

10) 8,49-56; córka Jaira.

26 (Twoje odpowiedzi powinny być podobne).

a Prawda (13,1-17).

b Nieprawda (15,1-9). Jezus nauczał o krzewie winnym po to, aby pokazać wagę trwania w nim.

c Nieprawda (19,38-42). Dwoma mężczyznami, którzy przygotowali ciało Jezusa do pogrzebu byli Józef z Arymatei i Nikodem.

d Prawda (21,1-14).

13 **a** 10,18

c 13,31

e 19,1-10

b 11,29

d 16,19-31

CZEŚĆ 2

**KOŚCIÓŁ -
JEGO WZROST I ROZWÓJ**

